Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 81.202 van 23 juni 1999

A. 70.542/VI-13.450
A. 72.705/VI-13.651

In zake : **NOEL** Eric,

die woonplaats heeft gekozen bij Mr. Jean-Claude DERZELLE en Mr. Anita FORMICA, advocaten, rue A. Carnière 137 6180 Courcelles,

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Vervoer,

die woonplaats heeft gekozen bij Mr. Eric GILLET, advocaat, Brand Whitlocklaan 30 1200 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, VIe KAMER,

Gezien het op 28 augustus 1996 ingediende verzoekschrift, waarbij Eric NOEL de nietigverklaring vordert van :

1. de beslissing van 11 augustus 1995 waarbij de administratieve gezondheidsdienst hem voor twaalf maanden medisch ongeschikt verklaart om een vergunning van beroepsbestuurder van vliegtuigen te verkrijgen;
2. de beslissing van 28 juni 1996 die hem op 5 juli 1996 bij een ter post aangetekende brief ter kennis

is gebracht, waarbij de Franstalige kamer van de beroepscommissie afwijzend beschikt op het beroep dat hij had ingesteld en de voornoemde beslissing van de administratieve gezondheidsdienst bevestigt;

Gezien het op 31 december 1996 ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoeker de nietigverklaring vordert van de beslissing van 6 november 1996, die hem op dezelfde dag bij een ter post aangetekende brief ter kennis is gebracht, waarbij de directeur-generaal van het bestuur der luchtvaart, bij delegatie van de Minister van Vervoer, zijn oefenvergunning (vliegtuigen) en zijn vergunning van privaat bestuurder van vliegtuigen die hij respectievelijk op 21 mei en 13 juni 1996 had gekregen, intrekt en eist dat hij binnen acht dagen zijn vergunning van privaat bestuurder van vliegtuigen teruggeeft;

Gelet op arrest nr. 72.580 van 18 maart 1998 waarbij het eerste beroep niet-ontvankelijk wordt verklaard voorzover daarbij de nietigverklaring van de beslissing van 11 augustus 1995 van de administratieve gezondheidsdienst wordt gevorderd, het eerste onderdeel van het eerste middel van dat beroep ongegrond wordt verklaard en de debatten worden heropend;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer THIBAUT, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 28 september 1998, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memorie van de verzoekende partij;

Gelet op de beschikking van 28 april 1999, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 16 juni 1999;

Gehoord het verslag van de heer CLOSSET, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. DERZELLE, advocaat, die voor verzoeker verschijnt, en van Mr. DEPRE, loco Mr. GILLET, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer THIBAUT, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de feiten in het voornoemde arrest nr. 72.580 zijn samengevat;

Verknochtheid

Overwegende dat de beroepen verknocht zijn en dat er grond is om ze samen te voegen;

Eerste beroep

Overwegende dat verzoeker in het tweede onderdeel van zijn eerste middel de "schending van de rechten van verdediging" aanvoert; dat hij de beroeps-

commissie verwijt dat ze "zonder enige motivering geweigerd heeft de onderzoeksverrichting in te stellen" waarom hij had verzocht; dat hij betoogt dat hij tweemaal - op 16 oktober 1995 en op 28 juni 1996 - gevraagd had een expert of een college van experts aan te stellen om zijn geval te onderzoeken, dat die handelwijze al gevolgd was in het kader van het vorige beroep dat hij bij de commissie had ingesteld, dat de commissie toen dokter PILLEN had aangesteld - die zijn verslag had afgesloten met de overweging dat het "voorval" van 19 mei 1989 te wijten was aan een "spasmogene beroerte veroorzaakt door niet-specifieke factoren, een symptomencomplex dat op zich geen aanleiding tot herhaling geeft, tenzij dezelfde omstandigheden zich opnieuw voordoen (onvoldoende slaap, lichamelijke vermoeidheid, te warme omgeving) (...)" - en dat de commissievoorzitter en vervolgens de commissie in haar aangevochten beslissing de aanvragen om een expertise ten onrechte hebben afgewezen, onder het voorwendsel dat die commissie "met toepassing van de artikelen 12 tot 16 van het ministerieel besluit van 8 februari 1985 (...) de enige instantie is die bevoegd is om uitspraak te doen over het beroep (...) en ze niet hoeft in te gaan op het voorstel om "het geval (...) door een college van geneesheren-experts opnieuw te laten bespreken", (...) en dokter O'CONNOR tijdens haar vergadering van 8 december 1995 heeft gehoord"; dat hij opmerkt dat hij niet had opgeworpen dat de commissie onbevoegd was - met dien verstande dat alleen de artikelen 12 tot 14 van het genoemde ministerieel besluit op de commissie van toepassing zijn aangezien de door de commissie aangevoerde artikelen 15 en 16 niet bestaan -, dat artikel 13, § 5, van dat besluit uitdrukkelijk bepaalt dat de commissie een beroep kan doen op specialisten die ze aanstelt en dat zij, als ze een beroep op specialisten niet nodig achtte, moest

vermelden waarom ze daarvan uitging, wat ze niet heeft gedaan;

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat krachtens artikel 13, § 5, van het genoemde ministerieel besluit van 8 februari 1985 alleen de commissie kan beslissen of aanvullende onderzoeken moeten worden verricht door specialisten die zij aanwijst en dat de commissievoorzitter en de commissie in haar beslissing zich ertoe bepaald hebben dat te zeggen door te vermelden dat die commissie "de enige instantie is die bevoegd is om uitspraak te doen over het geval" van verzoeker; dat als verzoeker op eigen kosten de hulp van experts wou inroepen, hij zulks kon doen, zoals de commissie overigens bij brief van 7 november 1995 aan zijn adviserend geneesheer heeft meegedeeld en zoals hij overigens heeft gedaan door een beroep te doen op dokter O'CONNOR, die op 8 december 1995 door de commissie is gehoord en aan wie de commissie in de bestreden beslissing geantwoord heeft; dat ze in dat verband voorts opmerkt dat verzoeker gevraagd had de uitslag van het elektro-encefalogram dat in een vluchtsimulator was gemaakt, te onderzoeken en dat de commissie in haar bestreden beslissing uitvoerig uitgelegd heeft waarom ze dat verzoek had afgewezen;

Overwegende dat verzoeker in zijn wederantwoord stelt dat bij het lezen van de beslissing tot weigering van de aanvraag om een aanvullende expertise, gemakkelijk kan worden vastgesteld dat die beslissing helemaal niet met redenen omkleed is, aangezien "zeggen dat de beroepscommissie de enige instantie is die bevoegd is om uitspraak te doen over die aanvraag (wat evident is) geen motivering (technisch : geen syllogisme dat het mogelijk maakt een beslissing te begrijpen) is"; dat hij in zijn laatste memorie staande houdt dat zijn adviserend geneesheer,

dokter GIURGEA, wel gevraagd had dat een expert of een college van experts zou worden ingeschakeld en opmerkt dat, nadat de commissievoorzitter op die aanvraag had geantwoord, hij die aanvraag niet meer opnieuw hoefde te formuleren, wat die commissie overigens heeft toegegeven, aangezien ze daarop heeft geantwoord zonder haar weigering met iets anders dan een zeer sterotiepe motivering te omkleden; dat hij benadrukt dat niet kan worden aangenomen dat de commissie hem in het ongewisse heeft gelaten over de redenen waarom die aanvraag was afgewezen, terwijl het om een bijzonder ingewikkeld geval ging en het bijgevolg helemaal niet overdreven was om een expertise te verzoeken; dat hij voorts opmerkt dat de omstandigheid dat hij kon verschijnen met experts van zijn keuze - van wie de adviezen niet noodzakelijk als objectief zouden zijn beschouwd - niet wegnam dat de commissie zelf ook onafhankelijke experts had kunnen aanstellen die de commissie wel objectief hadden kunnen inlichten, en dat de commissie overigens toegeeft dat er verscheidene redenen kunnen zijn waarom hij op 19 mei 1989 bewusteloos is geworden, maar dat ze daarover geen uitsluitsel heeft kunnen geven;

Overwegende dat volgens artikel 13, §§ 2, 3, 4 en 5, van het ministerieel besluit van 8 februari 1985 houdende regeling van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen :

- de "kandidaat" een geneesheer van zijn keuze dient aan te wijzen aan wie "de medische redenen van de bestreden beslissing zullen worden medegedeeld";
- die geneesheer aan de secretaris van de bevoegde kamer van de beroepscommissie een verslag moet overzenden "waarin op de door de Administratieve Gezondheids-dienst aangevoerde redenen wordt ingegaan";
- de kandidaat vervolgens wordt verzocht voor de beroepscommissie te verschijnen, waar hij zich mag

laten "vergezellen door de geneesheer van zijn keuze (die) door de commissie (moet) worden gehoord indien hij daarom verzoekt";

- "de geneesheren van de commissie (...) zelf bijkomende onderzoeken (kunnen) uitvoeren of specialisten die zij aanwijzen, daarmee (kunnen) belasten";

Overwegende dat die bepalingen voorzien in een procedure die leidt tot het nemen van een beslissing in de zin van artikel 1 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen; dat zulk een beslissing krachtens de artikelen 2 en 3 van die wet bijgevolg moet worden omkleed met afdoende juridische en feitelijke overwegingen die aan de beslissing ten grondslag liggen;

Overwegende dat de beroepscommissie krachtens de voornoemde bepalingen van het ministerieel besluit van 8 februari 1985 weliswaar "specialisten" en dus experts kan inschakelen om aanvullende onderzoeken te verrichten, maar dat ze, als betrokkene of zijn arts om aanvullende onderzoeken verzocht hebben, afdoende redenen moet opgeven voor haar weigering om dat verzoek in te willigen;

Overwegende dat in casu vaststaat dat verzoeker dokter GIURGEA had aangewezen als arts van zijn keuze om de aanvullende onderzoeken te verrichten; dat die arts, in zijn brief van 16 oktober 1995 ter attentie van de secretaris van de beroepscommissie, de beslissing d.d. 11 augustus 1995 van de administratieve gezondheidsdienst had betwist en uitdrukkelijk had gevraagd dat het geval van zijn patiënt "opnieuw zou worden besproken door een college van geneesheren-specialisten", eventueel door een beroep te doen op "internationale specialisten" en had voorgesteld dat "de patiënt in dezelfde omstandigheden zou worden geplaatst

als die waarin hij bewusteloos was geworden, namelijk in een vluchtsimulator, met een lege maag en na te weinig slaap, en dat zijn geval met behulp van een Holter EEG zou worden onderzocht"; dat de commissie in de bestreden beslissing weliswaar uitvoerig heeft uitgelegd waarom ze niet op dat voorstel wou ingaan, maar het verzoek om een expert of een college van experts aan te stellen daarentegen louter heeft afgewezen met de overweging dat ze "de enige instantie is die bevoegd is om uitspraak te doen en bijgevolg niet hoeft in te gaan op het voorstel om het geval van de heer NOEL opnieuw door een college van geneesheren-experts te laten bespreken", aangezien verzoeker overigens een beroep heeft kunnen doen op de internationale specialist O'CONNOR en de commissie deze heeft gehoord; dat in zulk een motivering helemaal niet de redenen duidelijk worden waarom het beroep op onafhankelijke experts - waartoe dokter O'CONNOR, de adviserend geneesheer van verzoeker, niet kon worden gerekend - nutteloos of overbodig werd geacht, terwijl zulk een expertise door onafhankelijke specialisten nochtans redelijkerwijze verantwoord leek aangezien het vooral de bedoeling was te achterhalen waarom verzoeker op 19 mei 1989 onwel was geworden en na te gaan of dat zich nog eens kon voordoen en of de toestand van verzoeker een gevaar voor de veiligheid in de lucht kon betekenen en vooral aangezien de commissie verscheidene mogelijkheden had overwogen, maar zelf geen uitsluitsel had kunnen geven; dat aangezien de commissie het verzoek om een expertise die de nodige klaarheid had kunnen scheppen niet heeft ingewilligd, ze zich er niet toe kon beperken, zoals ze nochtans heeft gedaan, te oordelen dat verzoeker en zijn arts "geen enkel afdoend bewijs" leverden en dat "het niet uitgesloten was dat zulk een voorval zich opnieuw zou voordoen" en zich er evenmin toe kon beperken te besluiten dat "de veiligheid in de lucht door deze situatie in het gedrang kwam"; dat het tweede onderdeel van het middel gegrond is; dat het

derde en het vierde onderdeel van dit middel niet hoeven te worden onderzocht, evenmin als de overige middelen van het beroep;

Tweede beroep

Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat dit beroep niet-ontvankelijk is, op de grond dat de bestreden handeling geen bestuurshandeling is in de zin van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en op de grond dat laatstgenoemde dus niet bevoegd is om er kennis van te nemen; dat ze aanvoert dat de directeur-generaal van het bestuur der luchtvaart immers helemaal geen juridische beslissing heeft ingetrokken waarbij hij een vergunning zou hebben afgegeven, maar alleen een uitvoeringsakte, namelijk een geredelijk te verkrijgen bekwaamheidsbewijs, heeft ingetrokken die zijn bestuur per vergissing had afgegeven en alleen bevolen heeft die akte terug te geven; dat ze opmerkt dat het bestuur zich er rekenschap van heeft gegeven dat verzoeker dat geredelijk te verkrijgen bekwaamheidsbewijs ten onrechte had gekregen en dat het daarom de eigenlijke materiële titel - en niet een vergunning die niet bestond - heeft ingetrokken;

Overwegende dat verzoeker in zijn wederantwoord stelt dat hij om een medisch onderzoek had verzocht met het oog op "de verlenging van (zijn) vergunning voor het besturen van een privé-vliegtuig of van een vrije ballon", dat de verwerende partij die vermelding onleesbaar heeft gemaakt en dat de ambtenaar die belast was met het afgeven van de stukken en die hem de oefenvergunning en de vergunning van privaat bestuurder van vliegtuigen heeft afgegeven, zeker moet hebben gemerkt dat de zin "van privaat bestuurder van vliegtuigen" op zijn aanvraag doorgehaald was; dat hij

aanvoert dat de doorgehaalde woorden en de goed zichtbare woorden "12 maanden als boordwerktuigkundige" onderaan dat stuk achteraf zijn toegevoegd "om het juridische argument dat verzoeker in (het eerste beroep) heeft aangevoerd, teniet te doen"; dat hij uitlegt dat hij dus helemaal niet geprobeerd heeft iemand te "manipuleren", maar dat men in werkelijkheid "de indruk heeft willen wekken dat de ambtenaar een vergissing had begaan en de medische uitslag slecht had gelezen"; dat hij daaruit opmaakt dat enerzijds op een ogenblik dat uit de dossierstukken bleek dat hij niet alleen een aanvraag om een vergunning van boordwerktuigkundige, maar ook een aanvraag om een vergunning voor het besturen van een privé-vliegtuig of van een vrije ballon had ingediend, en anderzijds op een ogenblik dat in het kader van die aanvragen de vereiste medische onderzoeken waren verricht, de stukken die hij had gekregen, overeenstemden met daadwerkelijke beslissingen tot toekenning van vergunningen, zodat de bestreden beslissing waarbij die stukken zijn ingetrokken, wel degelijk een bestuurshandeling is waartegen beroep kan worden ingesteld; dat hij voorts aanvoert dat hij bovendien "in juni, juli en augustus 1996 als boordcommandant gevlogen heeft en dus onbelemmerd gebruik heeft gemaakt van de wettelijke voorrechten van de vergunningen die hij had gekregen"; dat hij in zijn laatste memorie ook verwijst naar zijn bewijsvoering in zijn memorie van wederantwoord in verband met het derde middel van zijn eerste beroep; dat hij in dat middel aanvoerde dat de bestreden beslissing van 28 juni 1996 van de beroepscommissie in strijd is met de beslissing van de directeur-generaal om hem kort daarop een vergunning van privaat bestuurder van vliegtuigen te verlenen, terwijl de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor de toekenning van laatst-genoemde vergunning en van een vergunning van beroepsbestuurder niet fundamenteel verschillen; dat hij

in die memorie van wederantwoord uiteenzette dat "dokter MEURIS, die hem heeft onderzocht, zeer goed wist waarvoor het medisch onderzoek dat hij verrichte, moest dienen : dokter MEURIS heeft hem trouwens duidelijk gezegd dat dit examen ook geldig was voor de voorrechten van de vergunning van privaat bestuurder van vliegtuigen", dat dit bij SABENA uitgevoerde onderzoek volledig wettelijk was en dat, als de genoemde arts van SABENA geoordeeld had dat hij niet geschikt was voor de vergunning van privaat bestuurder van vliegtuigen, hij dat "uitdrukkelijk" zou hebben vermeld, wat hij niet heeft gedaan, en dat alleen de doorhalingen en overschrijvingen die achteraf op de aanvraag om een onderzoek en op het medisch attest zijn aangebracht, tot gevolg hebben gehad dat de genoemde beslissing van dokter MEURIS is gewijzigd; dat verzoeker in dat verband trouwens in zijn laatste memorie over het eerste beroep om onderzoeksverrichtingen had verzocht om zijn verklaringen te staven, inzonderheid een onderhoud met dokter MEURIS en de ambtenaar of ambtenaren die de vergunningen in mei en juni 1996 hebben afgegeven;

Overwegende dat, zonder dat hoeft te worden onderzocht of het medisch onderzoek dat dokter MEURIS, verbonden aan de medische dienst van SABENA, op 10 april 1996 heeft verricht, inderdaad ook betrekking had op de aanvraag om een vergunning voor het besturen van een privé-vliegtuig of van een vrije ballon en of die arts daartoe bevoegd was, ermee kan worden volstaan vast te stellen dat het medisch formulier van die datum dat dokter VISEUR op 6 mei 1997 heeft afgegeven aan een gerechtsdeurwaarder die door verzoeker was aangewezen, de volgende, door dokter MEURIS ondertekende vermelding bevat : "slotevaluatie : voor een periode van 12 maanden geschikt als boordwerktuigkundige"; dat verzoeker niet aanvoert dat dit stuk vals is; dat de echtheid van dit stuk op grond van geen enkel stuk in het administratief

dossier of overgelegd door verzoeker in twijfel kan worden getrokken; dat, zoals de verwerende partij betoogt, verzoeker dus niet bewijst dat er een beslissing van medische geschiktheid voor het besturen van privé-vliegtuigen of vrije ballons bestaat en evenmin bewijst dat de overheid hem een vergunning zou hebben verleend om zulke luchtvaartuigen te besturen; dat de bestreden beslissing van 6 november 1996 dus niet als een intrekking van een rechtshandeling kan worden uitgelegd; dat deze beslissing slechts een handeling is waarbij de overheid de teruggave eist van stukken die haar diensten, bij gebrek aan juridische akten die deze afgifte zouden hebben gerechtvaardigd, bij vergissing hebben afgegeven, ondanks de bewoordingen "de oefenvergunning en de vergunning van privaat bestuurder van vliegtuigen van de heer Eric NOEL worden ingetrokken" die in die beslissing worden gebruikt; dat zulk een beslissing, die geen reeds bestaande rechtssituatie wijzigt en op zich dus geen rechtsgevolgen heeft, niet vatbaar is voor een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State; dat de exceptie moet worden ingewilligd,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Beroep A. 70.542/VI-13.450 en beroep A. 72.705/VI-13.651 worden samengevoegd.

Artikel 2.

Vernietigd wordt de beslissing van 28 juni 1996 waarbij de Franstalige kamer van de beroepscommissie, ingesteld bij het ministerieel besluit van 8 februari 1985 houdende regeling van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de

leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen, het beroep van Eric NOEL verwerpt en de beslissing van 11 augustus 1995 bevestigt waarbij de administratieve gezondheidsdienst laatstgenoemde ongeschikt verklaart als beroepsbestuurder.

Artikel 3.

Beroep nr. A. 72.705/VI-13.651 wordt verworpen.

Artikel 4.

De kosten, bepaald op 8.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij ten belope van 4.000 frank en ten laste van verzoeker ten belope van 4.000 frank.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de VIe kamer, op drieëntwintig juni 1900 negenennegentig door :

de HH.	CLOSSET,	kamervoorzitter,
	HANSE,	staatsraad,
	LEWALLE,	staatsraad,
	HARMEL,	griffier.

De Griffier, **De Voorzitter,**

P. HARMEL. **Ch.-L. CLOSSET.**

**VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.**